

Vanellus 1

**Zpravodaj Skupiny pro výzkum a
ochranu bahňáků v ČR
(SVOB)**

**pracovní skupiny České společnosti
ornitologické
(ČSO)**

V Českých Budějovicích 16.1.2008

Tento zpravodaj vzniká v elektronické verzi předně pro členy SVOB. Jeho formální stránku upravili V. Kubelka a J. Havlíček, jazykovou korekturu provedl P. Ondra. Autorem loga SVOB je P. Jakeš.

Obsah

Slovo na úvod (Vojtěch Kubelka).....	3
K historii Skupiny pro výzkum bahňáků v ČSSR (Pavel Žďárek).....	4
Pár slov k obnovení činnosti bahňákařské skupiny a založení SVOB (Vojtěch Kubelka).....	8
Zápis ze zakládající schůze SVOB (Jan Havlíček).....	10
Personálie členů SVOB (Jan Havlíček).....	12
Webové stránky a logo SVOB (Jan Havlíček).....	23
Faunistická pozorování členů SVOB (Michal Pakandl).....	24
Z literatury (Libor Schröpfer, Vojtěch Kubelka).....	28
Fotografická příloha (Vojtěch Kubelka)	30

Slovo na úvod

Vojtěch Kubelka

Do rukou se Vám dostává první číslo zpravodaje SVOB – Vanellus 1. Je to souhrnné dílko nás všech, kteří jsme poskytli své údaje, ať již o sobě, či o bahňácích z terénu popřípadě z literatury. Tento zpravodaj je vlastně takový náš první viditelný výsledek činnosti SVOB, která by co nejdříve měla ovlivnit výzkum a ochranu bahňáků v České republice.

V podobných pasážích se obvykle nacházejí bilancování a hodnocení uplynulého období. Existence skupiny není dlouhá, přesto za krátký čas prošla SVOB bouřlivým vývojem, jak se můžete dočíst dále. Obširnějším způsobem je zde rovněž popsán vývoj bývalé bahňákařské skupiny. Toto číslo slouží převážně kvzájemnému seznámení, proto valnou část zabírají personálie členů SVOB. Významnou část zpravodaje tvoří faunistická pozorování bahňáků v roce 2007. Informace jsou doplněny o další kratší zprávy a několik fotografií.

Zpravodaj by měl vycházet v elektronické podobě každý rok v předjarním období za účelem publikace výsledků a informování členů SVOB o její aktuální i dlouhodobé činnosti. O klasické formě zpravodaje se v blízké budoucnosti neuvažuje. Kdokoliv proto může poslat příspěvek týkající se bahňáků, případně ve zpravodaji publikovat vlastní poznatky a výzkumy. Svým způsobem se náš Vanellus bude v zásadě podobat výročním zprávám, které doprovázely existenci předchozí skupiny. V letním období budeme členům rozesílat krátkou informační zprávu, upozorňující na aktuální aktivity SVOB, rovněž v elektronické podobě.

Na tomto místě bych rád poděkoval všem, kteří se podíleli na vzniku zpravodaje, ale především těm, kteří svým nasazením a přístupem přispěli k obnovení činnosti bahňákařské skupiny a založení SVOB. Nechť je Vám Vanellus 1 k užitku a naše pracovní skupina se dobře uplatní na poli ornitologie a v budoucnu pouze vzkvétá!

K historii Skupiny pro výzkum bahňáků v ČSSR

Pavel Žďárek

Koordinátorem nově založené Skupiny pro výzkum a ochranu bahňáků (SVOB) Vojtou Kubelkou jsem byl požádán o napsání několika vět o vzniku a činnosti předešlé skupiny, jejímž členem jsem byl od založení v r. 1970 a od r. 1991 jejím vedoucím. Skupina působila 28 let a vydané písemné materiály obsahují stovky stran textu. Ve stručném shrnutí se proto zaměřím jen na prvních 20 let činnosti pod vedením dipl. technika Vladislava Hájka z Břeclavi.

Koncem 60. let min. století se prudce zvýšil počet okroužkovaných bahňáků. Původně se kroužkovala jen mláďata hnízdících druhů a průtažní ptáci byli ojediněle chytáni převážně jen do sklopek. Obrat nastal s možností obstarat si nárazové sítě buď často složitým způsobem ze zahraničí nebo pracnou vlastní výrobou. Tou proslul zejména pan Vladislav Hájek, který měl navíc v blízkosti bydliště vhodné podmínky pro odchyt bahňáků na soustavě Lednických rybníků a jejich okolí. Nutno poznamenat, že pan Hájek ve velkém počtu chytal a kroužkoval také zejména pěvce. Byl jedním z těch, kteří za svého života docílili okroužkování více než 100 000 ptáků.

Je třeba ještě poznamenat, že aktivita členů byla v počátcích ovlivněna také politickými poměry doby, kdy měla většina z nás jisté zaměstnání a dostatek volného času s velmi omezenou možností cestovat do zahraničí. Na druhé straně byla v činnosti celá řada malých cukrovarů, součástí jejichž technologie bylo čištění odpadní vody v nevelkých sedimentačních nádržích, které byly ve většině případů ideální k odchytu protahujících bahňáků. Ti na nich zároveň nacházeli bohatou potravní nabídku.

Za rozhodující datum založení Skupiny je považován den 6.10.1970, kdy pan Hájek rozeslal několika lidem z Čech, Moravy a Slovenska, o nichž věděl (možná i po dotaze v KS), že kroužkují bahňáky, dopis s nabídkou ke spolupráci a přiloženou tabulkou (dotazníkem) k vyplnění. V dopise zmínil 3 body programu činnosti:

- (1) Instruktaž kroužkovatelů při příležitosti aktivu v Lednici na Moravě 7. a 8. 11. 1970,
- (2) vydání klíče pro určování bahňáků včetně určení pohlaví a stáří (vyšlo tiskem ve dvou dílech pod názvem „Určování stáří a pohlaví nepěvců“ v letech 1984 a 1985) a
- (3) zjišťování rozměrů a vah hnízdících a protahujících bahňáků.

Pan Hájek měl kontakty na tehdejší Ústav pro výzkum obratlovců ČSAV v Brně, jehož prostřednictvím získal k zapůjčení pro aktivní chytače anglické sítě pro večerní odchyt větších druhů bahňáků (délka 18 m, 2 vysoká pole, strana oka 37 mm, silný materiál bezpečně zadržel i letící kachny, menší jespáci však propadali) a pružinové váhy zn. Pesola švýcarské výroby o váživosti do 300 g.

Ještě koncem roku 1970 vyšla prakticky první zpráva skupiny „O výsledcích kroužkování bahňáků v roce 1970“ komentovaná jednotlivými členy se souhrnnou tabulkou, která však byla po doplnění o výsledky „opozdílů“ přepracována. Třinácti členy Skupiny bylo okroužkováno 829 bahňáků 20 druhů (počtem 110 ks jsem obsadil 2. místo, měl jsem

však nejvíce druhů – 13). Součástí oběžníku (jak jsme zprávám říkali) byl také první adresář deseti členů Skupiny a seznam 11 lokalit, na nichž byli v r. 1970 bahňáci kroužkováni. Ten je seřazen podle četnosti úlovek (na 1. místě byla tenkrát přehrada Rozkoš u Č. Skalice).

2. zpráva skupiny z března 1971 již obsahovala, jak tomu bylo pravidelně na jaře i v následujících letech, zpětná zahraniční hlášení (ZZH) ptáků kroužkovaných členy skupiny většinou v letech 1968-1970.

3. zpráva z listopadu 1971 znamenala zlepšení ve kvalitě obsahu i tisku. Od této doby jsem je množil na svém pracovišti v Hradci Králové. Připojený adresář obsahuje již 17 jmen členů pouze z českých zemí, přihlásil se také předseda tehdejší ČsOS doc. RNDr. W. Černý! Počet okroužkovaných bahňáků 12ti členy již překročil 1 tisíc. Změřeno bylo 169 ptáků, mně bylo vytknuto, že jsem zapůjčenou váhu málo využil. Ve zprávě je mj. připojeno grafické znázornění stupnice pro vizuální hodnocení množství podkožního tuku mezi klíčními kostmi a námět pro dlouhodobý výzkum: „Pokuste se v hnízdní době ve sledovaném okrsku odhadnout nebo raději spočítat hnízdící páry jednotlivých druhů bahňáků. Záznamy zatím uschovejte, v dalších letech se je pokusíme zpracovat.“

V 6. zprávě z listopadu 1973 je uvedeno již 18 členů, kteří okroužkovali 23 druhů bahňáků v počtu 2050 ks. Mezi pěti novými členy jsou první 2 ze Slovenska (P. Kaňuščák a M. Šnajdar). V r. 1973 se započalo s hromadným odchytem bahňáků na východním Slovensku v rezervaci Senné-rybníky (o. Michalovce), později také na rybnících Státního rybářství v jejím sousedství. Uváděny jsou postupně nové lokality a jména členů skupiny, kteří na nich přednostně chytají. Na to byl p. Hájek velice citlivý. V r. 1974 se do skupiny přihlásil zoolog Zemplinského muzea v Michalovcích Štefan Danko, který potom hromadné odchty u Senného koordinoval.

V 8. zprávě z listopadu 1974 zveřejnil p. Hájek „Další plán činnosti“ obsahující 6 bodů, mj. „Zjistit počty hnízdících bahňáků a důvody úbytku...“ a „Působit na orgány památkové péče a ochrany přírody ke zřízení minirezervací, bažinek se zbytky hnízdišť bahňáků“. Objevují se první kontakty na podobné skupiny v zahraničí (nejdříve v bývalé NDR) a výzva ke sledování potravy z rozboru žaludků uhynulých ex.

12. zpráva z října 1976 zmiňuje okr. 29 druhů a 3029 ex., 676 ptáků bylo měřeno a váženo. Mezi úlovky byl první Vodouš malý, *Xenus cinereus*. Zveřejněna výzva k inventarizaci hnízdících bahňáků, týká se všech druhů kromě Čejky chocholaté. Po roce ve 14. zprávě p. Hájek uvádí: „Ačkoliv zprávy o hnízdění zaslala jen 1/2 členů, výsledky jsou velmi burcující. Vyplývá z nich, že jako hnízdič je nejvíce ohrožen Vodouš rudonohý (celá populace ČSSR jen 36 párů). Zmenší-li se vlivem meliorací vhodné hnízdní plochy kupř. na polovinu, neklesne podle očekávání počet hnízdících párů také na polovinu, ale druh zmizí z lokality úplně! U Břehouše černoocasého je setrvalý stav, místy mírné zvýšení (72 párů). Druh se rychle přizpůsobuje změnám poměrům, např. asi 6 párů hnízdilo u Rakvic (o. Břeclav) v obilném poli. Rychle mizí Bekasina otavní ...“. Porovnejte s dnešním stavem!

Ve 13. zprávě uveřejnil p. Hájek 1. část publikace Klíč k určování stáří některých druhů bahňáků (zde 5 druhů), zmiňuje velký nárůst počtu ZZH a otravy vodních ptáků včetně bahňáků toxinem z bakterie

Clostridium botulinum. Řada členů informuje o ničení hnízdních biotopů.

16. zpráva z března 1979 uvádí a statisticky vyhodnocuje dílčí výsledky odchytů za léta 1970-1978. Okr. 15187 ex. 33 druhů, dle početnosti (v %) dominují Čejka chocholátá (21,4), Pisík obecný (18,5), Vodouš bahenní (17,0), Bekasina otavní (11,7), Jespák bojovný (8,5) a Kulík říční (5,8). Mezi lokalitami, kde byli bahňáci chytáni, vévodí rybníky (70 %), usazovací nádrže, většinou cukrovarů (10,5 %), zaplavené louky (9,6 %) a přehrady (8,9 %). Pan Hájek si dále neodpustil uvést seznam 11 členů skupiny s více než 400 úlovky (nejvíce měl on 2705 ks, já na 5. místě „jen“ 1010 ks).

V 17. zprávě z XI/1979 je zmíněn dopis Jadwigy Gromadzke (z pracoviště PAN v Gdaňsku) o výsledcích odchytů v ústí řeky Visly na pobřeží Baltického moře do 20 ks drátěných „pupalek“ (rojse). Pro silný vítr tam totiž nelze chytat do nárazových sítí. Nákres pupalky přivezla z Gdaňska V. Lněničková-Hromádková a postupně byl tento způsob odchyty vyzkoušen na několika lokalitách i u nás. KS NM v Praze nabídla omezené množství japonských nárazových sítí.

V r. 1981 okr. 23 členů Skupiny 2288 ex. 25 druhů (mně se podařilo zásluhou odchytů na Rozkoši a v Senném dosáhnout 19 druhů). V 21. zprávě z X/1981 je mj. uvedena kresba na velkých svrchních křídelních krovkách mladé (1K) a staré (+1K) Bekasiny otavní, neboť u tohoto druhu je určování stáří na podzim obtížné.

Ve 22. zprávě z X/1982 je na příkladě izolované populace Jespáka šedého, *Calidris temminckii*, zmíněna hnízdní strategie (tzv. „rapid multi-cluth systém“) spočívající ve snesení dvou snůšek krátce po sobě, kdy samec i samice sami pečují o jednu z nich. Podrobně popsal výzkum na malé izolované populaci v jižním Finsku O. Hildén v r. 1975 v *Ornis Fennica* 52. Stejná strategie byla později prokázána i u jiných druhů bahňáků.

Za rok 1983 okroužkovali členové skupiny jen 1690 bahňáků, p. Hájek to komentoval slovy „Projevila se stagnace v činnosti, odchyt je stále obtížnější a výsledky malé“. Ve zprávě je také informace o mezinárodní akci „Sčítání bahňáků ve vnitrozemí“, do níž se postupně zapojilo také několik lokalit u nás, mj. přehrada Rozkoš.

Ve 26. zprávě z X/1984 je upozornění na množící se výskyt vzácných druhů bahňáků v Evropě a uveden je stručný klíč „prcků“ (= 7 malých druhů rodu *Calidris*) podle příspěvku D.I.M. Wallace v *British Birds* 67/1974.

Ve 27. zprávě z XI/1985 byl uveden „Výpočet doby líhnutí některých druhů bahňáků“ podle článku v *Bulletinu Wader Study Group* 42/1984. Zmíněny druhy Čejka chocholátá, Břehouš černoocasý, Vodouš rudonohý a Bekasina otavní. Do vzorců se dosazovaly oba rozměry vejce v mm a jeho okamžitá hmotnost v g.

Od 28. zprávy z III/1986 došlo ke zlepšení kvality tisku oběžníků z matric na tzv. průtiskových (voskových) blanách (kontrastně černě). Od 3. zprávy z XI/1971 byly totiž množeny na lihovém přístroji s omezeným počtem kopií fialovou barvou.

Ve 29. zprávě z XI/1986 bez dalšího zdůvodnění p. Hájek uvedl jména 8 členů, kteří „práci ve Skupině ukončili“.

Ve 30. zprávě z XI/1987 je mj. „Zpráva o konferenci mezinárodní WSG v Gdaňsku 25.-28.9.1987“, které se vůbec poprvé od nás zúčastnili 4 Hradečáci (Hromádková, Koza, Dohnal, Žďárek) a také zástupci několika dalších zemí východní Evropy.

Velký počet okroužkovaných bahňáků přinesl své ovoce. Ve 32. zprávě z X/1989 p. Hájek uvádí, že došel neobvykle vysoký počet ZZH bahňáků.

33. zprávu z II/1990 tvořila jen 1 stránka s upozorněním na projekt WIWO (skupina pro výzkum mokřadních a vodních ptáků založená v r. 1983 v Holandsku) a WSG zaměřený na „Sledování bahňáků ve východním Středomoří“, tzn. východoevropské tahové cestě, která byla dosud málo prozkoumána. Kromě kovových a barevných kroužků byli ptáci barevně značeni na peří. Některé z nich se podařilo pozorovat na východním Slovensku.

Koncem r. 1990 vypracoval p. Hájek jakousi hodnotící 34. zprávu nadepsanou „Dvacet let práce Skupiny pro výzkum bahňáků“. Obsahuje kromě řady statistických dat týkajících se odchyť a kroužkování (sumáře, nejúspěšnější členy, odchyťové biotopy, způsoby odchyty, měření a vážení ptáků, ZZH aj.) přehled plnění programu Skupiny (24 bodů) a zprávu o činnosti za r. 1990, v němž byl dosažen největší počet okroužkovaných bahňáků – 4070 ex. 26 druhů a 612 měřeno. Bylo to nejen 907 Jespáků bojovných, 666 Pisíků obecných, 567 Vodoušů bahenních, ale také ještě 158 Čejek chocholatých, 256 Bekasin otavních, 47 Vodoušů rudonohých aj.

V září 1991 mě požádal nemocný p. V. Hájek o převzetí vedení skupiny. Tuto skutečnost jsem oznámil v oběžníku č. 35 z 24.10.1991, členové mně dali důvěru. Za pouhé 3 roky jsem pak sestavil 10 zpráv o celkovém počtu 128 stran za vydatné pomoci dalších členů skupiny. To však je již úplně jiná kapitola.

Jakkoliv byl p. Hájek pro někoho jen horlivým kroužkovatelem, je nutno ocenit jeho cílevědomost a pracovitost i při této činnosti a vedení skupiny bahňákářů. Na následky selhání funkce ledvin v červnu 1995 zemřel.

Pár slov k obnovení činnosti bahňákářské skupiny a založení SVOB

Vojtěch Kubelka

Jako jeden ze zapálených ornitologů jsem dne 29.5.2007 na kurzu Členové členům (ČSO) v Jizerských horách s nadšením poslouchal poutavou přednášku Ing. Pavla Žďárka o určování bahňáků. S Ing. Pavlem Žďárkem jsem zde navázal první a zároveň vřelý kontakt. O dva dny později měl na stejném místě přednášku i Mgr. Lukáš Viktora o současných činnostech ČSO. V rámci dalších aktivit také zmínil existenci pracovních skupin. K mému překvapení v jejich výčtu bahňákářská skupina chyběla. Ptactvo podřádu Charadrii mi učarovalo již dříve o něco více, než ostatní opeřenci, díky jeho rozmanitosti a zastoupenosti téměř ve všech typech prostředí. V hlavě se mi téměř okamžitě zrodil „bláznivý“ plán. Ještě téhož dne jsem se o skutečnosti absence bahňákářské skupiny ujistil u Mgr. Lukáše Viktory a jemu a přítomnému Prof. RNDr. Karlu Šťastnému CSc. jsem navrhl „resuscitaci“ této pracovní skupiny, o kterou bych se rád pokusil. A to byl první zásadní krok.

Poté jsem již z Jižních Čech začal osnovat plán obnovení pracovní skupiny. Od této chvíle mi s náramným elánem začal pomáhat kamarád ornitolog Jan Havlíček z Radčic u Bechyně. Ke konci června 2007 jsem kontaktoval odborníky v oboru Miroslava Ešuse Šálka a znovu Ing. Pavla Žďárka (se kterým jsem se následně sešel v Hradci Králové a nechal si poradit a porozprávět o bývalé bahňákářské skupině) a získal jejich podporu. V průběhu léta jsme s Janem Havlíčkem rozpracovali plán znovuzaložení skupiny (s užitečnými radami již zmíněných odborníků i dalších ornitologů) a ke konci prázdnin začali jednat. Od ČSO jsme si pro jistotu ještě jednou nechali potvrdit kladné stanovisko k našemu počínání a poté rozeslali hromadné e-maily s výzvou k zapojení aktivním ornitologům, se kterými jsme se osobně znali a členům již bývalé bahňákářské skupiny. Dále byly podobné výzvy vyvěšeny na webové stránky ČSO, JOK a některá další internetová fóra. S ornitology, kteří aktivně reagovali na již zmíněné zprávy jsme začali udržovat kontakt a postupně připravovali 1. zakládající schůzi SVOB. Září roku 2007 tedy uběhlo ve znamení častého posílání e-mailů, telefonování a přílivu dalších ornitologických nadšenců z různých koutů ČR. Ke konci měsíce bylo členy SVOB 20 ornitologů. V tomto období také Jan Havlíček založil webové stránky SVOB na adrese (www.svobcso.wz.cz), které pravidelně aktualizuje a kde naleznete vše potřebné o SVOB.

První, zakládající schůze SVOB proběhla 20. – 21.10. 2007 v terénní stanici ČSO Blatec u Dívčic v českobudějovické rybníční pánvi za účasti 12 členů SVOB. Zde byl členskou schůzí projednán statut SVOB, byl zvolen tříčlenný výbor SVOB, ale hlavně se diskutovalo nad budoucí činností nově vzniklé skupiny (podrobný zápis z této schůze je taktéž součástí tohoto zpravodaje). Setkání utužilo kolektiv a posunulo nás zase o kousek dál, neboť od této chvíle je SVOB považována za oficiálně fungující. Do podzimního čísla Ptáčího světa se ještě vešla zprávička o SVOB a následně

se ozvali další zájemci o členství. Na schůzi JOK 10.11. 2007 v Českých Budějovicích jsme s Janem Havlíčkem prezentovali založení SVOB a také názorně předvedli webové stránky. Podobným způsobem jsem chvíli hovořil i ke členské schůzi ČSO 24.11. 2007 v Praze. Ohlas byl okamžitý a jeho výsledkem byli další členové SVOB. Následně začalo „dolování“ prvních údajů od členů, zatímco na webu probíhalo hlasování o logu SVOB (výsledky jsou rovněž součástí zpravodaje). Každý člen měl poslat pár vět o sobě, nejlépe s fotkou (viz personálie) a zajímavá pozorování bahňáků za rok 2007. Většina tak i učinila.

A v této době se rozvíjí další aktivity SVOB jako je zaplňování databáze pozorování bahňáků, kterou má na starosti Michal Pakandl, připravují se jednotné programy pro čejku chocholatou a vodouše rudonohého (M. E. Šálek, V. Kubelka), jejichž metodika se vám dostane do rukou včas před hnízdní sezónou, hnízdní karty bahňáků a kroužkovací databáze. Také neustále přemýšlíme nad dalšími možnými činnostmi SVOB včetně opětovného navázání kontaktů v zahraničí, zvláště s mezinárodní bahňákařskou skupinou Wader Study Group (IWSG) a odebíráním zahraniční literatury. K 4.1.2008 měla SVOB rovných 30 členů! (viz personálie) Pokud máte jakékoliv nápady na vylepšení činnosti SVOB (ať již projekty nebo jiné aktivity) určitě se o ně s námi podělte, ať naše skupina v letošním roce jen a jen prosperuje!

Zápis ze zakládající schůze SVOB

Jan Havlíček

Zápis

ze zakládající členské schůze Skupiny pro výzkum a ochranu bahňáků, pracovní skupiny České společnosti ornitologické konané ve dnech

20 - 21.10.2007 na terénní stanici Blatec u Dívčic.

Schůze začala v 17:30 h za účasti 9 členů (později se přidal ještě jeden člen s místním znalcem a kroužkovatelem ptactva). Jako zástupce realizačního týmu přivítal přítomné a schůzi řídil Vojtěch Kubelka. Seznámil přítomné s přípravným týmem a myšlenkou znovuoobnovení činnosti pracovní skupiny. Stalo se tak na letošní akci Členové členům, kde se od L. Viktory dověděl podrobnosti o pracovních skupinách ČSO. Poté kontaktoval P. Žďárka, M. Šálka a J. Havlíčka, se kterými postupně začal pracovat na založení skupiny. ČSO nápad znovuoobnovení přijala, byl připraven a projednávám statut, byli osloveni někteří bývalí členové a aktivní ornitologové a pomocí webu ČSO byli také ke spolupráci vyzváni další členové ČSO. V současnosti je přihlášených 25 členů.

Dále vystoupil P. Žďárek, který vedl předešlou skupinu, poděkoval za snahu o znovuoobnovení a seznámil členy s historií předešlé skupiny, která fungovala od roku 1968 do roku 1998. Tato skupina vznikla nejprve jako neformální pod vedením p. Hájka a teprve postupem času se stala oficiální pracovní skupinou ČSO. Začala vydávat podzimní výroční zprávu a na jaře vycházel soupis zpětných hlášení. Později převzal vedení skupiny P. Žďárek. Ve skupině bylo umožněno členství i nekroužkovatelům a skupina se začala věnovat i faunistickým pozorováním a dalším výzkumům bahňáků. Členové této skupiny se opakovaně účastnili mezinárodních „bahňákářských“ konferencí, vyměňovali si informace se zahraničními skupinami, vytvořili soupis české bibliografie týkající se bahňáků a odebírali některé zahraniční odborné publikace, které byly překládány do zpráv. V roce 1998 se P. Žďárek rozhodl činnost skupiny ukončit především pro pasivitu a neaktivnost většiny jejich členů. Také nastávaly problémy s tiskem a rozesíláním zpráv, které byly částečně nahrazeny zprávami ČSO a zprávami kroužkovací stanice.

Člen bývalé skupiny M. Šálek krátce promluvil o svých výzkumech čejek, kterými přispíval do zpráv skupiny, ale které bohužel neměly odezvu z jiných regionů. P. Žďárek dále promluvil o svém výzkumu vodoušů kroupnatých a jejich výzkumech v zahraničí.

V. Kubelka seznámil všechny přítomné se zněním statutu, který byl v předstihu odeslán všem členům ke schválení a z podnětu některých členů byl na schůzi dodatečně upraven. Upravená verze byla všemi přítomnými schválena, nepřítomní se mohou k úpravám schváleným na schůzi vyjádřit korespondenčně.

Po schválení statutu bylo konstatováno, že skupina může být od tohoto okamžiku považována za oficiálně založenou. Následovala občerstvovací 10 minutová přestávka.

Po přestávce proběhly volby do výboru SVOB. P. Žďárek přijal funkci čestného předsedy a dále bylo do výboru navrženo 5 kandidátů: Dagmar Fainová, Aleš Vondrka, Michal Pakandl, Jan Havlíček a Vojtěch Kubelka. Vzhledem k tomu, že Dagmar Fainová a Aleš Vondrka odmítli kandidovat, byl zvolen tříčlenný výbor ve složení: M. Pakandl, J. Havlíček, V. Kubelka. Ti ze svého středu zvolili koordinátora Vojtěcha Kubelku, zástupce koordinátora Jana Havlíčka a člena výboru Michala Pakandla. Připomínky k volbám a zvoleným členům výboru SVOB mohou nepřítomní vyjádřit korespondenčně.

Dále V. Kubelka seznámil členy s plánem činnosti skupiny.

V projektu čejka (dnes se mapováním čejek zabývá ve východních Čechách V. Koza a v jižních Čechách M. Šálek - projekt v rámci JOK) by v budoucnu mělo dojít ke sjednocení metodiky a popřípadě rozšíření výzkumu na celou ČR. Dále M. Šálek nastínil další možnosti výzkumu čejek a seznámil nás s některými metodami jejich dosavadního výzkumu. Na téma čejky se následně rozvinula bohatá diskuse. Dalším bodem činnosti by měl být sběr faunistických dat a vytvoření jejich databáze. Vedením databáze by měla být pověřena jedna osoba, která by se starala o veškeré údaje. Další činností členů bude kroužkování, popřípadě pořádání větších kroužkovacích akcí. P. Žďárek seznámil přítomné s kroužkovacími akcemi, které probíhaly na nádrži Rozkoš a se svými bohatými zkušenostmi s odchytom bahňáků.

J. Havlíček nastínil možnost opětovného navázání mezinárodní spolupráce. M. Šálek a P. Žďárek krátce promluvili o svých zkušenostech a dojmech z mezinárodních konferencí, kterých se zúčastnili. M. Šálek dále prezentoval několik zahraničních publikací o bahňácích. Následovala krátká diskuse o dalších možných projektech a výzkumech v rámci skupiny.

V další části představil V. Kubelka svůj návrh loga SVOB. Logo bude ještě upraveno a poté spolu s případnými dalšími návrhy vyvěšeno na webu SVOB, kde se bude o jeho výsledné podobě rozhodovat hlasováním.

J. Havlíček seznámil přítomné s webem SVOB (www.svobcso.wz.cz). Tento web je ve funkci asi měsíc a za tu dobu zaznamenal již více než 100 přístupů. Vyskytly se malé problémy s pravopisem, které budou odstraněny a texty budou nadále kontrolovány další osobou. Dále by bylo možné vzájemně komunikovat pomocí emailové konference, kterou by měl také spravovat J. Havlíček.

Ve 22:00 si členové slavnostně připili na znovuoobnovení a budoucí činnost „bahňákářské“ skupiny a následovala diskuse. Během ní M. Šálek seznámil přítomné s trendem početnosti čejek na Písecku a ukázal své video čejky na hnízdě. Po diskusi se všichni členové uložili ke spánku.

V neděli 21.10. přivítalo všechny deštivé ráno. Byla uklížena stanice, na její chod byl věnován příspěvek 333 Kč a dvě láhve vína. Bylo upuštěno ze společné exkurze po okolí a členové se sami po uklizení stanice ve skupinkách vydali pozorovat bahňáky v okolí a na cestu domů.

Personálie členů SVOB

Jan Havlíček

Následující řádky mají posloužit především k vzájemnému seznámení členů. Doufáme, že se tak vytvoří dobrý kolektiv a že tyto informace přispějí k dobré vzájemné komunikaci jak s výborem, tak i mezi členy SVOB. V dalších číslech zpravodaje již nebudete tuto rubriku nacházet tak obsáhlou jako v tomto prvním čísle. V budoucnu převezme většinu funkcí této rubriky rubrika osobní zprávy (jak tomu bývalo u zpravodajů vydávaných p. Hájkem a později P. Žďárkem). Bude se jednat o krátké roční shrnutí činnosti člena a některé další zprávy, které by člen rád sdělil ostatním. Rubrika personálie se bude nadále věnovat jen novým členům, dále členům, kteří ještě nestihli zaslat své údaje do uzávěrky tohoto čísla, nebo významným jubilantům a doufáme, že jen výjimečně i posledním zprávám o činnosti členů. Nyní zde naleznete seznam všech 30 členů (k 4. lednu 2008) a podrobnější informace o 22 členech.

Pavel Žďárek

Čestný předseda SVOB

Narozen: 15.02.1942 v Náchodě

Bydliště:

Kontakt: pavel.lullula@seznam.cz

O sobě:

Narodil jsem se 15.02.1942 v Náchodě, bydlel v Hronově. Po maturitě na 11-letce v Náchodě jsem v r. 1959 začal studia na VŠ železniční v Praze, po roce se škola přestěhovala do Žiliny, kde jsem promoval na VŠ dopravní v prosinci 1964. V r. 1965 jsem nastoupil do zaměstnání na ČSD v Hradci Králové a v úřednických funkcích u tohoto jediného zaměstnavatele setrval až do odchodu do důchodu k 1.1.2004 (po r. 1990 jsem měl několik let pracoviště také v Praze a Pardubicích).

O ptáky jsem se zajímal od dětství. Ze svých „učitelů“ mohu jmenovat ředitele hudební školy Rejmana, který znal dobře hlasy ptáků, chytal je a kroužkoval. Na gymnáziu to byl z Náchoda pan Horák, pro něhož jsem potom sám kroužkoval ptáky a který mne poprvé zavedl na území dnes zatopené přehradou Rozkoš u České Skalice. Během ročního pobytu v Praze jsem chodil pomáhat ručně vyrábět kroužky k tehdejšímu vedoucímu KS O. Kadlecovi. Tam jsem poznal řadu významných pražských ornitologů (chytačů). V Žilině jsem se blízce spřátelil se zoologem Považského muzea A. Stollmannem a během celého studia s ním podnikal časté ornitologické exkurze po celém severozápadním Slovensku. Později jsem se více méně pravidelně účastnil týdenních tzv. Táborů ochránců přírody (TOP) konaných vždy v červenci na atraktivních lokalitách celého Slovenska. Na TO Pech jsem se postupně seznámil s řadou známých slovenských ornitologů i některými účastníky-ornitology ze zahraničí (většinou z NDR).

Na konci VŠ studia jsem zpracovával diplomovou práci v železniční stanici Břeclav. Měl jsem tak příležitost poznat Lednické rybníky, kde jsem se potkal mj. s partou brněnských ornitologů (Hudec, Folk, Pelikán aj.), lednickým ornitologem B. Urbánkem a břeclavským Vl. Hájkem. V r.

1965 jsem se trvale usídlil v Hradci Králové a také oženil. Od té doby jsem sledoval výstavbu přehrady Rozkoš. Od jejího postupného napouštění v r. 1969 se tam pravidelně vyskytovalo hodně bahňáků, které jsme po instruktáži p. Hájka začali chytat do nárazových sítí spolu s p. Horákem a mladšími pomocníky. V r. 1973 jsem byl upozorněn jedním myslivcem na zimování několika Vodoušů kropenatých na strouhách u obce Lochenice u HK. Od té doby jsem sledoval jejich zimování nejen tam, ale i na jiných místech kolem HK a dále pak jejich letní shromažďování (a pelichání) na sedimentačních nádržích pěti cukrovarů v širším okolí. Zanedlouho se podařilo prokázat i hnízdění tohoto bahňáka u HK (Věra Hromádková) a Jičina (M. Brandejský). Intenzivně jsem sledoval výskyt a hnízdění Vodouše kropenatého začátkem 90. let min. století na Třeboňsku a u Týniště nad Orlicí. Výsledky věz. nálezů 4 hnízd na stromech jsem podrobně popsal v několika článcích.

Samostatnou kapitolu mé ornitologické činnosti tvoří výpravy na východní Slovensko (okolí NPR Senné-rybníky) s partou Východočechů a Slezanů v letech 1973-1996. Výsledky jsem publikoval v Panrusu 14 (2004). Chyceno tam 1903 bahňáků 24 druhů.

Účastnil jsem se mnoha ornitologických konferencí v Čechách i na Slovensku, zajímavé byly přednášky na schůzích ornitologické sekce Zoologické společnosti v Brně, kam se do budovy bývalého Ústavu pro výzkum obratlovců (dnes Ústav biologie obratlovců AV ČR) sjíždělo hodně aktivních ornitologů.

Sledoval jsem také dění v mezinárodní skupině pro výzkum bahňáků (Wader Study Group) prostřednictvím vydávaných Bulletinů a v několika zemích Evropy se buď sám nebo s kolegy z naší skupiny účastnil jejich výročních konferencí.

Vojtěch Kubelka

Koordinátor SVOB

Narozen: 17.12. 1989 v Českých Budějovicích

Bydliště: Karla Chocholy 16, 370 05 České Budějovice

Kontakt: pandionhaliaetus@seznam.cz, tel. 721018336, skype: vojta kubelka

O sobě:

Narodil jsem se 17.12. 1989 v Českých Budějovicích . V tomto městě jsem i vyrůstal a začínal s ornitologií (aktivně před 5 lety). Ornitologie se stala mou vášní a českobudějovické rybníky domovskou lokalitou. Od té doby jsem se postupně zapojoval do činností ČSO (mezinárodní sčítání vodních ptáků, JPSP, monitoring ptáků přílohy 1 směrnice o ptácích) pořádal akce pro veřejnost atd.

Nyní jsem členem výboru Jihočeského ornitologického klubu a vedu ornitologický kroužek. Pokud mi mimo ornitologii a školu zbývá čas, mám rád veškeré sporty, 12 let dělám atletiku, rybařím, střílím z luku, tančím a věnuji se dalším zálibám. Velmi rád cestuji a fotografuji.

Jan Havlíček

Zástupce koordinátora SVOB

Narozen: 24.7.1988 v Táboře

Bydliště: Radětice 17, 391 65, Bechyně

Kontakt: jendahavlicek@seznam.cz, tel. 721429652,

skype: jan havlíček

O sobě:

Od dětství jsem se zajímal o vše živé a podnikal první výzkumné výpravy v okolí rodné vesnice. Postupem času se můj zájem přenesl přes pozorování ptáků na ornitologii, které se věnuji zhruba poslední 4 roky. Členem ČSO jsem se stal v roce 2004. Oblastmi zájmu se stalo okolí mého bydliště,

okolí chalupy na Šumavě (Křišťanov u Zbytin), kde provádím výzkum sýce, puštika obecného a kalouse ušatého na ploše cca 35 km² a dále také Třeboňsko, především jeho severní část v okolí Veselí nad Lužnicí. Zde také posledním rokem studuji SOŠ pro ochranu a tvorbu životního prostředí. Již od začátků mého zájmu o ornitologii se zajímám o kroužkování ptáků a jejich výzkum. Spolupracuji na zimním sčítání vodních ptáků, pomáhám při CESu na rybníku Řežabinec, kroužkovací licenci zatím nemám. Jakmile jsem se od Vojty Kubelky dověděl o jeho plánu znovu založit SVOB, byl jsem nadšen, jelikož bahňáci mne vždy přitahovali a nabídl jsem pomoc především v podobě tvorby webu atd. Mezi mé další zájmy patří biologie, ochrana přírody, turistika, zimní sporty, plavání a vycházky do přírody.

Michal Pakandl

Člen výboru SVOB

Narozen: 25.1.1989 v Českých Budějovicích

Bydliště: České Budějovice

Kontakt: pakandlm@seznam.cz,
vera.pak@volny.cz

O sobě:

Narodil jsem se 25.1.1989 v Českých Budějovicích, kde stále bydlím. Studuji posledním rokem Biskupské gymnázium v Č. Budějovicích. Kdy jsem začínal s pozorováním ptáků přesně nevím, členem ČSO jsem se stal v roce 1999. Od roku 2006 se účastním JPSP, od roku 2007 jsem členem výboru SVOB. Pozoruji především vodní ptáky na rybnících v Českobudějovické pánvi.

Libor Schröpfer

Narozen: 1963

Bydliště: Holýšov, Husova 302, 345 62,

Kontakt: schropfer@oaplzen.cz (hlavní),
libor.schropfer@tiscali.cz (záložní) tel.

732 370 036

O sobě:

Narozen 1963, ženatý, 2 děti, absolvent Pedagogické fakulty Plzeň, Mgr. 1986, od r. 1986 pracuji jako středoškolský učitel matematiky a chemie na Obchodní akademii v Plzni, člen ČSO Od r. 1979, předseda Holýšovského ornitologického klubu, kroužkovatel od r. 1984, jednatel Západočeské pobočky ČSO při Západočeském muzeu v Plzni, od října 2007 knihovník Speciální ornitologické knihovny Holýšov, registrované Ministerstvem kultury, bohatá publikační činnost, na www.biblioteka.cz uvedena většina mých prací.

Oblast působení JZ Čechy, okresy DO, PJ, PS, TC a málo KT.

Libor Ševčík

Narozen: 6. 1. 1980

Bydliště: Seifertova 610, 273 51 Unhošť

Kontakt: Libor.Sevcik@seznam.cz

O sobě:

Mým hlavním působištěm je kladenský okres a Praha. Největší zájem v ornitologii je asi klasický birdwatching, také mám rozvěšeno cca. 30 budek, takže starost o ně. Jsem členem ČSO, chodím sčítat během zimního sčítání ptáků ve Středních Čechách na pár rybníků a vloni na jaře jsem začal dělat JPSP. Zajímá mě kroužkování, které bych v budoucnu rád zkusil dělat, ale je to hlavně o čase.

Petr Hůlka

Narozen: 7.3.1981

Bydliště: U družstva Život 22, Praha 4, 140 00

Kontakt: petr.hulka@centrum.cz

O sobě:

Studuji 5.ročník VŠ - Katedra zoologie PŘF UK, odborné zájmy ekologie a etologie brodivých ptáků (zejm. Ardeidae), terénní ornitologie. Zájmové lokality Podkrkonoší - nížina v povodí Cidliny a Bystřice až po Lázně Bělohrad (bývalý okres Jičín, KH kraj), Třeboňsko.

Jiří Malina

Narozen: 18.5. 1957 v Praze

Bydliště: Praha

Kontakt: jirkamalina@seznam.cz

O sobě: Narodil jsem se v Praze, kde také celý život žiji a doufám, že ještě nějaký čas žít budu.

Do ornitologické společnosti jsem vstoupil v roce 1972, od roku 1975 jsem se stal kroužkovatelem a v témže nebo příštím roce (o tom již mé záznamy mlčí) jsem vstoupil do skupiny pro výzkum bahňáků vedené

tehdy panem V. Hájkem. Ve skupině jsem zůstal až do skončení její působnosti v roce 1998.

Od začátku zájmu o ptáky mne mimořádně zaujali bahňáci a tak jsem si hned od roku 1972 založil sešit a veškerá pozorování bahňáků u nás i v zahraničí jsem do něj zapisoval, včetně banálních jako 1 ex. čejky přelétl nad silnicí mezi obcemi X a Y tehdy a tehdy apod. Tyto zápisky takto úplně končí v roce 1983. Od té doby mám již zapsaná jen zajímavější pozorování nebo např. údaje v sešitě s kroužkováním, v denících z různých cest atd.

Za bahňáky jsem jezdil po celé republice, v 70. letech jsem pobýval hodně na Blatensku v okolí hydrobiologické stanice PŘF u Blatné. V první polovině 80. let jsem broudil v okolí Kazdovny na Třeboňsku (majitelem

je můj ornitologický kamarád Lukáš Šimek) a hledal Vodouše kropenaté. Pravidelně jsem chytával a ještě dnes se někdy účastním se svými přáteli odchytu bahňáků v Pohořelících a 1x jsem chytal bahňáky i na Mušově, což byla tehdy paráda, chytli jsme spoustu ptáků včetně Jespáků písečných. Celou dobu své činnosti jsem se také aktivně věnoval čejkám v Praze (dělám to dodnes), tedy lépe řečeno hledání hnízda a kroužkování mlád'at, což je samozřejmě málo a spojení „aktivně věnoval“ asi není na místě.

Ve svých záznamech mám údaje o 175 hnízdech čejek, změřil jsem 559 vajec (poslední řádný údaj v roce 1997, přestože jsem našel a fotil hnízdo i letos), 13 hnízdech Břehouše černoocasého, měřil jsem 44 vajec

(poslední v roce 1978), 16 hnízdech Kulíka říčního, měřil jsem 46 vajec (poslední v roce 1995), 7 hnízdech Bekasiny otavní, měřil jsem 18 vajec (poslední v roce 1980) a 5 hnízdech Vodouše rudonohého, měřil jsem všech 20 vajec (poslední v roce 1981). Chápu, že možná někteří z vás budou měření vajec považovat za velké riziko, ale tehdy jsem to považoval za velmi důležité.

V mládí jsem byl za bahňáky 2x v Dunajské deltě a hlavně Histrii, na jezerech v okolí Burgasu, několikrát v bývalé NDR a po revoluci jsem vyrážel za bahňáky v hnízdní době po západní Evropě (Island, Norsko, Švédsko a Finsko) nebo na podzimní tah do Německa. Tam se určitě chystám znovu, neboť mi stále chybí pozorování Břehouše rudého. V poslední době se "věnuji" hlavně čejkám, ale i ostatním bahňákům v Praze (sepisují všechna svá, ale i cizí pozorování bahňáků na území Velké Prahy), v roce 2004 jsem hledal neúspěšně Kulíky hnědé na

hřebenech Krkonoš (samozřejmě s vědomím a požehnáním Krnapu) a pak všem ptákům Krčského lesa u kterého bydlím a podílel jsem se na jeho mapování v rámci „Mapování hnízdního rozšíření ptáků v Praze“.

Petr Líbenek

Narozen: 2.4.1962

Bydliště: Č.Budějovice, Lesní 32, PSČ 370 06

Kontakt: libenek.ak@centrum.cz

O sobě:

Ženatý, řadový člen ČSO. Mým koníčkem je příroda obecně, ale hlavně pozorování a poslední dva roky taky focení ptáků všude, kde k tomu mám příležitost, zejména v místech, kde jsou vodní plochy. Nemám vyhraněný zájem v rámci ornitologie. Vzhledem k tomu, že musím jako většina z nás rozdělit svůj čas mezi práci, rodinu a koníčky tak toho času na koníčky moc nezbyvá, ale v dnešní uspěchané době je třeba si ho v rámci duševního zdraví udělat. Za ptáky chodím zejména do okolí Č.Budějovic, někdy i na Třeboňsko a taky do Novohradských hor na Hojně Vodě.

Aleš Vondrka

Narozen: 1987

Bydliště: Vlachovo Březí (okr. Prachatice, JC)

Kontakt: a.vondrka@centrum.cz

O sobě:

Oblast působení především Pošumaví a Šumava, student Vyšší odborné školy vodního hospodářství a ekologie ve Vodňanech.

Hynek Matušík

Narozen: 13.11. 1952

Bydliště: Březolupy 324, 687 13 (u Uherského Hradiště)

Kontakt: hynekmb@centrum.cz

O sobě:

Člen ČSO od 1972 a kroužkovatel od 1974, věnuji se převážně dravcům a sovám.

Oblast působení: Soutok – Tvrdonicko, dolní tok řeky Moravy od Otrokovic po soutok Moravy a Dyje.

Jiří Šírek

Narozen: 5. 8. 1964

Bydliště 752 01 Kojetín, Tržní nám. 63

Kontakt: jirka.sirek@seznam.cz, tel. 608 712 821

O sobě:

Pracuji jako místostarosta na MěÚ Kojetín. Ornitologii se věnuji od roku 1979, hlavním zájmem jsou vodní ptáci. Jsem členem faunistické komise ČSO, členem výboru MOS -

Středomoravské pobočky ČSO. Podílím se také na některých tradičních ornitologických akcích - Mezinárodní sčítání vodního ptactva, Mapování hnízdního rozšíření ptáků, Jednotný program sčítání ptáků, apod.

Jan Bartoníček

Narozen: 3.6.1988

Bydliště: Hořice v Podkrkonoší

Kontakt: erithac@email.cz

O sobě:

Působím v širším okolí Hořic, v ČSO se věnuji IWC, Buteo, JPSP, "Jeřábníci", dále žabám, vedu ornitologický kroužek, kroužkuji a pomáhám ČSOP Jaro Jaroměř.

Jiří Sviečka

Narozen: 23.4.1958

Bydliště: Biskupice u Luhačovic 158

Kontakt: jiri.sviecka@worldonline.cz

O sobě: V současné době pracuji jako soukromý podnikatel v obchodě. Teď mám obchůdek malý, ale problémů více, budu muset změnit práci, abych nemusel pracovat i v neděli. Jsem v ČOS od roku 1975 a ptáky kroužkuji (na sebe) od roku 1982. Zatím jsem okroužkoval cca 90 000 ex., 187 druhů. V poslední době mám stále méně času a být v přírodě víc než 2 dny v kuse je již několik let prakticky nemožné, jen nějaké víkendy. Jsem ve skupině pro výzkum chřástala polního, tuhýka obecného a nyní i v bahňácích, snad to půjde. Co se týká pozorování, tak to nějaký pozorovatel nejsem, vždy když jedu na bahňáky tak je to na poslední chvíli a natahuji za šera, moc toho nevidím. Letos jsem si párkrát zachytil na jaře, podzim nevyšel. Okroužkoval jsem jen 85 bahňáků.

Lepší jsem byl v Chřástalech polních 103 ex., křepelkách 33 ex., teď se bavím cvrčalami 223 ex. a když je čas, tak v noci nějakou sovu (150) – letos mám celkem asi 11500 ex.

Stanislav Skořepa

Narozen: 6.3.1989

Bydliště: Peč 13, Dačice 380 01

Kontakt: cinclusinclus@centrum.cz,

tel. 607848387

O sobě:

Student 4. ročníku SOŠ pro ochranu a tvorbu živ. prostředí ve Veselí nad Lužnicí.

Lokalita: Jindřichův Hradec, Dačicko,

Záliby: především motáči a sovy.

Jindřich Mikeš

Narozen: 16.6.1953 v Jižních Čechách

Bydliště: Jindřichova 11, Brno

Kontakt: mikes@bn.cizp.cz

O sobě:

Mým původním bydlištěm byla Soběslav, kde jsem také zažil první ornitologické zážitky pod vedením doc.Černého, dr. Boháče a dr. Prázdneho. V ornitologické společnosti jsem, alespoň doufám, od roku 1971. Po ukončení studií jsem se přestěhoval do Brna, kde také dosud bydlím. Vyhraněnou lokalitu nemám, ale většinu ornitologických pozorování mám z oblasti Jižní Moravy - Břeclavsko, Znojensko. Největší zájem mám o vodní ptactvo. Mimo členství v jihomoravské ornitologické pobočce nejsem s ohledem na pracovní vytížení členem žádné další pracovní skupiny.

Jaroslav Cepák

Narozen: 1972

Adresa: Kroužkovací stanice NM, Hornoměřolupská 34, 102 00 Praha 10-Hostivař

Kontakt: jaroslav.cepak@seznam.cz

O sobě:

Současné bahňácké aktivity: monitoring (a kroužkování) hnízdících druhů na Třeboňsku (zejména východní část kolem Chlumu u Třeboně). Pravidelné každoroční zimní sčítání Vodoušů kropenatých (od roku 1992).

Protahujícím druhům už se věnuji spíše extenzivně.

Pavel Ondra

Narozen: 10.10.1943

Bydliště: Nová Ves 153, Pohořelice 69123

Kontakt: pondra1@seznam.cz

O sobě:

Po vystudování VŠZ v Brně, specializace rybářství, jsem dlouhodobě působil ve východočeském a jihomoravském rybníkářství.

Záliby: příroda a její ochrana, zejména ornitologie a entomologie, focení přírody, ochrana ŽP, smečka Belgických ovčáků aj.

Oblast působnosti: zejména Jižní Morava (Břeclavsko, Znojensko), ponejvíce vodní biotopy, ale za dobrými fotkami ptáků vyjízďím rád i do vzdálenějších oblastí (zatím Finsko, Dunajská delta, Maďarsko).

Téměř ke všem svým pozorováním ukládám fotodokumentaci.

Václav Koza

Bydliště: Benešova třída 1563, 500 12 Hradec Králové

Kontakt: e-mail: koza@pla.cz ; koza.vaclav@tiscali.cz

O sobě:

Aktivity - kroužkování (k vlastní nelibosti poslední roky pasivně), faunistika, regionální programy monitoringu (Vč. Pobočka ČSO)

Miroslav Ešus Šálek

Bydliště: Praha

Kontakt: salek@fzp.czu.cz

O sobě:

V 80. letech intenzivní faunistiku a hnízdní biologii bahňáků v Jižních Čechách, zejména na Písecku. V současné době faunistika příležitostně, hnízdní biologie už jen u čejky. Mám plno dat o výskytu a hnízdění bahňáků, částečně byly zúročeny v publikacích, mnohé výsledky publikace teprve čeká. Za bahňáky jsem vyrazil několikrát do Skandinávie, také na Čukotku a k Bajkalu. Plánuji pokračovat studiem

čejek (detailní výzkum, zejména predace, dále monitoring hnízdních populací, spolupráce na přípravě vhodného agroenvi- titulu pro čejku).

Jiří Vondrka

Bydliště: Vlachovo Březí

Kontakt: jiri.vondrka@centrum.cz

O sobě:

Student gymnázia v Prachaticích, kromě ornitologie a přírody se zajímám o literaturu.

Michael Strnad

Bydliště: Chýnov

Kontakt: strnad.cz@volny.cz

O sobě:

Jsem členem ČSO (dříve ČOS) od roku 1971, má činnost byla zaměřena spíš do terénu. Od r. 1974 kroužkuji (teď už spíš výjimečně), zúčastnil jsem se zatím všech mapování pro atlasy hnízdního rozšíření, několik let jsem dělal bodové transekty a mapování ptáků okr. Tábor, řadu let jsem vedl dětské kroužky zaměřené na ornitologii, občas dělám přednášky pro veřejnost, řadu let jsem dělal vítání ptačího zpěvu i podzimní festival. Několik let jsem redigoval soutěž poznávání ptáků na webu ČSO. V současné době se věnuji nejvíc dokumentování ptáků kamerou – v archivu mám cca 30 druhů bahňáků. Pokud mám čas, cestuji za ptáky po Evropě, projel jsem ji od Turecka po Nordkap a od Cabo da Roca po Dunajskou deltu. Z mých filmů se na veřejnost dostal třídílný výukový film Ptáci kolem nás (první díl byl nominován na Ekofilm v Č. Krumlově). Jako filmař jsem členem Asociace tvůrců přírodovědných dokumentů.

Jiří Bureš

jiri.bures@nature.cz

Josef Chytil

josef.chytil@nature.cz

Stanislav Chvapil

ciconia.roudnice@centrum.cz

Lubomír Doupal

L.Doupal@seznam.cz

Milan Tichai

Milan.Tichai@seznam.cz

Drahomíra Fainová
dadafain@seznam.cz

Homolka Pavel
stephany@email.cz

Roman Muláček
pblo429@seznam.cz

Webové stránky a logo SVOB

Jan Havlíček

Web SVOB

Po domluvě s Vojtou Kubelkou jsem během naší práce na znovuoobnovení skupiny začal pracovat na webu SVOB a pokud budete spokojeni budu i nadále pracovat. Stránky jsou umístěny na adrese www.svobcso.wz.cz. V současné době mají stránky 8 rubrik a jednu podrubriku. V nich se můžete dovědět o činnosti SVOB, členství a jsou zde ke stažení některé dokumenty (statut, zápisy ze schůzí). V budoucnu plánuji do podrubriky personálie přidat informace o členech SVOB, podrobněji rozepsat každou z činností SVOB (dosud je zde jen hrubý nástin plánované činnosti), přidávat nové aktuality, výsledky projektů atd. a v neposlední řadě snad zapracovat i na celkovém vzhledu stránek. Pro snazší orientaci je dole ve sloupci umístěna rubrika aktualizace. Ta slouží k rychlé orientaci v novinkách na webu. Na stránkách je také umístěna návštěvní kniha pro vaše poznámky, návrhy, či výtky jak k webu, tak k činnosti SVOB. Můžete sem vkládat i zajímavá pozorování a další informace související se skupinou. Nevhodný obsah může být odstraněn administrátorem, jak se již v jednom případě muselo stát. I přes to, že na web není zatím odkaz ze stránek ČSO (www.birdlife.cz), navštívilo stránky již k pěti stům návštěvníků. Do budoucna přeji stránkám vysokou návštěvnost, aktuálnost a Vám vždy příjemné počtení. Nakonec bych chtěl podotknout, že na stránkách může každý z členů publikovat své příspěvky. Veškerý vkládaný text musí být odsouhlasen výborem.

Logo SVOB

Na zakládající schůzi konané dne 20.10.2007 na terénní stanici ČSO Blatec u Dívčic byl přítomným představen návrh V. Kubelky na logo SVOB, na kterém je vyobrazen vodouš rudonohý. Po domluvě s přítomnými bylo rozhodnuto, že na web bude umístěna výzva a případní zájemci mohou zaslat své návrhy na logo SVOB. Na schůzi JOK jsem byl osloven p. Jakešem, který přislíbil, že vytvoří ještě jeden návrh loga SVOB. Po několika dnech jsme skutečně obdrželi návrh loga s letící čejkou chocholatou. Oba návrhy byly umístěny na webu SVOB spolu s anketou, ve které se návštěvníci stránek mohli k logu vyjádřit. Hlasování bylo ukončeno dne 5.1.2008, takže hlasující měli na zvážení své volby celých 28 dní. Celkem hlasovalo 13 návštěvníků stránek, z toho 10 (77 %) hlasovalo pro návrh s čejkou, 2 (15 %) hlasovali pro návrh s vodoušem a 1 (8 %) hlasující uvedl, že nesouhlasí ani s jedním návrhem loga. Tím pádem se logem stává návrh pana Jakeše – logo s letící Čejkou chocholatou. Panu Jakešovi touto cestou za vytvoření loga děkujeme a doufáme, že se logo bude členům líbit.

Faunistická pozorování členů SVOB

Michal Pakandl

Pisila čáponohá

2007 r. Volešek(CB) úspěšné hnízdění 1 páru, *V. Kubelka*

2007 r. Černá, Dívčice(CB) úspěšné hnízdění 1 páru, *V. Kubelka, M. Pakandl*

2007 Hrušovany nad Jevišovkou(ZN) úspěšné hnízdění 1 páru, *J. Mikeš, P. Ondra*

7.7.2007 r. Řežabinec(PI) 7 ex., *J. Havlíček, V. Kubelka*

29.7.2007 r. Volešek 12 ad. + 1 pár + 4 juv., *V. Kubelka*

4.8.2007 r. Nesyt(BV) 2 ex., *L. Doupal*

Tenkozobec opačný

2007 r. Zbudovský(CB) úspěšné hnízdění 2 párů, *V. Kubelka, M. Pakandl*

19.4. – 3.8.2007 r. Nesyt(BV) opakovaně pozorováno až 9 ex., *R. Doležal, L. Doupal, J. Šírek*

28.7.2007 r. Markovec, Sudoměř(PI) 6 ex. *F. Nosek*

Kulík říční

11.3.2007 r. Zbudovský(CB) 1 pár, *J. Havlíček*

18.3.2007 Dubné, r. Vitín(CB) 2 ex., *M. Pakandl*

22.3.2007 Tovačov(PR) 8 ex., *J. Šírek*

2.5.2007 Jaroslavice (ZN) 5 ad., *J. Mikeš, P. Ondra*

15.-18.10.2007 Tovačov (PR) 1 ad., *J. Šírek*

21.10.2007 Blatec, Dívčice(CB) 1 ex., *J. Havlíček*

23.10.2007 r. Horusický(TA) 7 ex., *J. Havlíček, S. Skořepa*

Kulík písečný

13.5.2007 r. Knížecí(CB) 1 ex., *V. Kubelka*

10.9.2007 Tovačov(PR) 1 juv., *J. Šírek*

26.9.2007 r. Starý, Tchořovice(ST) 2 ex., *R. Muláček*

29.9.2007 Bzenec(HO) 7 ex., *H. Matušík*

5.10.2007 Hrušovany nad Jevišovkou(ZN) 9 ex., *J. Mikeš, P. Ondra*

7.10.2007 r. Dobeveský(PI) 3 ex., *M. Frencl*

Kulík bledý

17.3.2007 Hudčice(PB) 3 ex., *R. Muláček*

23.8.2007 Tovačov(PR) 1 ex. SŠ, *J. Šírek*

5.10.2007 r. Starý, Tchořovice(ST) 8 ex., *R. Muláček*

29.10.2007 r. Horusický(TA) 20 ex., *J. Havlíček, J. Ševčík*

Kulík zlatý

6.3.2007 Tovačov(PR) 1 ex., *J. Šírek*

14.10.2007 Tovačov(PR) 70 ex., *L. Doupal*

18.10.2007 Tovačov(PR) 110 ex., *J. Šírek*

19.10.2007 Tovačov(PR) 70 ex., *J. Šírek*

26.10.2007 Tovačov(PR) 110 ex., *J. Šírek*

27.10.2007 Tovačov(PR) 85 ex., *L. Doupal*

1.11.2007 Tovačov(PR) 68 ex., *J. Šírek*
3.11.2007 r. Horusický(TA) 31 ex., *M. Frencl*

Čejka chocholatá

3.3.2007 Vrkoč, Pohořelice(BV) 1610 ex., *V. Kubelka, P. Ondra, J. Závora*
30.9.2007 Tovačov(PR) 1000 ex., *L. Doupal*
14.10.2007 Tovačov(PR) 1500 ex., *L. Doupal*
21.10.2007 Tovačov(PR) 800 ex., *L. Doupal*
26.10.2007 Tovačov(PR) 3000 ex., *J. Šírek*
1.11.2007 Tovačov(PR) 800 ex., *J. Šírek*
4.11.2007 Tovačov(PR) 3000 ex., *L. Doupal*

Jespák rezavý

11.9.2007 r. Nesyt(BV) 4 ex., *R. Doležal*

Jespák písečný

9.9.2007 r. Nesyt(BV) 4 ex., *R. Doležal*
15.9.2007 r. Horčápský(PB) 1 ex., *R. Muláček*
26.9.2007 Hrušovany nad Jevišovkou(ZN) 3 ex., *J. Mikeš, P. Ondra*

Jespák malý

27.5.2007 r. Volešek(CB) 2 ex., *M. Pakandl*
29.9.2007 r. Dobešský(PI) 10 ex., *M. Frencl*
21.10.2007 Tovačov(PR) 1 ex., *L. Doupal*
23.10.2007 r. Horusický(TA) 1 ex., *J. Havlíček, S. Skořepa*

Jespák šedý

17.4.2007 r. Dražský, Březí(ST) 1 ex., *R. Muláček*
13.5.2007 r. Knížecí(CB) 8 ex., *V. Kubelka*
10.8.2007 Kojetín(PR) 1 ex., *J. Šírek*
30.8.2007 r. Domin(CB) 1 juv., *V. Kubelka*
19.9.2007 Kojetín(PR) 1 ex., *J. Šírek*

Jespák křivozobý

18.5.2007 r. Knížecí(CB) 1 ex., *M. Pakandl*
25.7.2007 r. Volešek(CB) 11 ex., *M. Pakandl*
29.7.2007 r. Volešek(CB) 4 ex., *V. Kubelka*
31.7.2007 Hrušovany nad Jevišovkou(ZN) 3 ex., *J. Mikeš, P. Ondra*
31.7.2007 r. Dehtář(CB) 3 ex., *M. Pakandl*
31.7.-1.8.2007 r. Volešek(CB) 1 ex., *V. Kubelka, M. Pakandl*
10.8.2007 Kojetín(PR) 1 ad., *J. Šírek*
21.8.2007 r. Horčápský(PB) 2 ex., tamtéž 10.9. 3 ex. a 16.9. 1 ex., *R. Muláček*
29.-30.8.2007 r. Domin(CB) min. 3 ex., *V. Kubelka*
31.8.2007 r. Dehtář(CB) 13 ex., *V. Kubelka*
31.8.2007 r. Volešek(CB) 1 ex., *V. Kubelka*
31.8.-1.9.2007 r. Zbudovský(CB) 10 ex., *J. Havlíček, V. Kubelka*
9.9.2007 r. Nesyt(BV) 60 ex., *R. Doležal*
15.9.2007 r. Volešek(CB) 1 ex., *M. Pakandl*

Jespáček ploskozobý

14.-16.8.2007 Kojetín(PR) 1 ex., *J. Šírek*

Jespák bojovný

18.2.2007 r. Volešek(CB) 1 ex., *M. Pakandl*

19.4.2007 r. Nesyt(BV) 100 ex., *J. Šírek*

6.5.2007 r. Nesyt(BV) 200 ex., *R. Doležal*

7.5.2007 r. Nesyt(BV) 100 ex., *J. Šírek*

10.11.2007 Záhlinice(KM) 1 ex., *J. Malina*

20.11.2007 Tovačov(PR) 1 ex., *J. Šírek*

Slučka malá

19.7.2007 r. Horčápský(PB) 1 ex., *R. Muláček*

10.9.2007 r. Horčápský(PB) 1 ex., *R. Muláček*

14.10.2007 Bzenec(HO) 1 ex., *H. Matušík*

10.-11.10.2007 Tovačov(PR) 1 ex., *J. Šírek*

Bekasina otavní

6.4.2007 Vodní Újezd(PJ) 1 pár tok, *L. Schröpfer*

23.4.2007 r. Nohavice(BV) 1 ex., *J. Mikeš, P. Ondra*

19.5.2007 Dobrá(PT) 2M tok, *V. Kubelka*

23.8.2007 r. Domin(CB) 25 ex., *M. Frencl*

6.10.2007 Rakvice(BV) 44 ex., *R. Doležal*

Břehouš černoocasý

2007 r. Volešek(CB) hnízdění min. 2 párů, *J. Bureš, V. Kubelka*

11.3.2007 r. Volešek(CB) 1 ex., *J. Havlíček, M. Pakandl*

31.3.2007 r. Zbudovský(CB) 9 ex., *M. Pakandl*

13.4.2007 louky u Munic(CB) 4 páry tok, k hnízdění nedošlo, *J. Bureš*

14.4.2007 r. Zbudovský(CB) 6 ex., *V. Kubelka*

5.5.2007 Zbudovská blata(CB) 1 pár tok, *M. Pakandl*

10.6.2007 r. Zbudovský(CB) 2 ad., hnízdění chování, *V. Kubelka*

23.6.2007 r. Zbudovský(CB) 1 ex., *J. Havlíček, M. Pakandl*

26.7.2007 Trkmanec, Velké Pavlovice(BV) 1 ex., *J. Mikeš, P. Ondra*

11.8 2007 r. Nesyt(BV) 2 ex., *J. Šírek*

Břehouš rudý

18.5.2007 r. Nesyt(BV) 1 ex., *R. Doležal*

Koliha malá

1.4.2007 Horčápsko(PB) 6 ex., *R. Muláček*

17.4.-13.5.2007 Tovačov(PR) opakovaně pozorován 1 ex., *L. Doupal, J. Šírek*

21.4.2007 Tovačov(PR) 5 ex., *L. Doupal*

29.4.2007 r. Dehtář(CB) 2 ex., *J. Vondrka*

22.7.2007 Tovačov(PR) 34 ex. letí na jih, *J. Šírek*

11.8.2007 r. Volešek(CB) 1 ex., *P. Kovář*

11.8.2007 r. Horčápský(PB) 1 ex., *R. Muláček*

Koliha velká

27.10.2006-17.2.2007 Vrkoč, Pohořelice(BV) zimování 3 ex., *R. Doležal*

31.3.-1.4.2007 r. Volešek(CB) 4 ex., tamtéž 5.5. 4 ex. a 12.5. 1 ex., *J. Havlíček, V. Kubelka, M. Pakandl*
7.4. a 1.5.2007 Tovačov(PR) 1 ex., *L. Doupal*
4.-23.6.2007 r. Zbudovský(CB) opakovaně 1-4 ex., *M. Pakandl, I. Průša*
25.7.2007 r. Zbudovský(CB) 19 ex., *M. Pakandl*
1.8.2007 r. Knížecí(CB) 11 ex., *V. Kubelka*
4.8.2007 r. Hlásný(CB) 15 ex., *F. Nosek*
22.8.2007 r. Volešek(CB) 24 ex., *M. Pakandl*
14.9.2007 r. Volešek(CB) 28 ex., *V. Kubelka*
18.10.-2.11.2007 r. Bezdrev(CB) 24-30 ex., *M. Frencl*
30.12.2007 Tvrdonice(BV) 1 ex., *H. Matusík*

Vodouš rudonohý

2007 r. Volešek(CB) hnízdění min. 3 párů, *V. Kubelka*
2007 MAPE Mydlovary(CB) hnízdění min. 2 párů, *V. Kubelka*
2007 cukr.nádrže Kojetín(PR) hnízdění 1 páru, *J. Šírek*
11.3.2007 r. Volešek(CB) 3 ex., *J. Havlíček*
3.5.2007 Hrušovany nad Jevišovkou(ZN) nalezena 3 hnízda, hnízdění neúspěšné, *J. Mikeš, P. Ondra*
3. a 15.5 Kojetín(PR) 2 páry, *J. Šírek*
15.5.2007 r. Černá, Dívčice(CB) 2 páry, hnízdění chování, *J. Bureš*
15.5.2007 r. Zbudovský(CB) 1 pár, hnízdění chování, *J. Bureš*
18.-22.5.2007 r. Knížecí(CB) 1 pár, hnízdění chování, tok, *V. Kubelka, M. Pakandl*
5.6.2007 Nesyt(BV) 3 páry, *J. Šírek*
26.10.2007 Tovačov(PR) 1 ex., *J. Šírek*

Vodouš šedý

21.4.2007 r. Volešek(CB) 47 ex., *M. Pakandl*
4.11.2007 r. Horčápský(PB) 1 ex., *R. Muláček*

Vodouš tmavý

20.5.2007 r. Velký Kocelovický(ST) 1 ex., *R. Muláček*
23.6.2007 r. Volešek(CB) 2 ex., *M. Pakandl*

Vodouš štíhlý

1.8.2007 Hrušovany nad Jevišovkou(ZN) 4 ex., *J. Mikeš, P. Ondra*
18.8.2007 Tovačov(PR) 1 ex., *L. Doupal*
24.8.2007 r. Nesyt(BV) 1 ex., *R. Doležal*

Vodouš bahenní

6.5.2007 r. Nesyt(BV) 240 ex., *R. Doležal*
7.5.2007 r. Nesyt(BV) 200 ex., *J. Šírek*

Vodouš kropenatý

5.4.2007 Záhlinice(KM) 33 ex., *J. Šírek*

Pisík obecný

20.8.2007 Kojetín(PR) 15 ex., *J. Šírek*

Z literatury

Libor Schröpfer, Vojtěch Kubelka

Schmitz M. 2007: Die Schirmfedern als wichtiges Alterskennzeichen der Bekassine *Gallinago gallinago* - Beschreibung zusätzlicher Merkmale. *Vogelwelt*, 128: 39-42.

Určování stáří u bekasiny otavní bylo doposud prováděno kombinací stavu opeření a rozměrů chycených ptáků. Využití per z raménka bylo doposud málo využíváno. K již známým skutečnostem jsou v práci popisovány další podrobnosti ke zbarvení okrajů per v raménku, které umožňují spolehlivé určení stáří bekasin. U mladých ptáků je světlé páskování vnějších praporů velmi úzké a rezavě-hnědé. Tmavé páskování je oproti tomu široké a výrazně tmavě hnědé. Světlé páskování u starých ptáků může být téměř stejně široké jako páskování tmavé a je šedě béžové až nahnědlé, narezavělé tóny prakticky chybějí. Staří ptáci také pelichají odlišným způsobem než mladí. Pera v raménku vyměňují mnohem dříve, což může být využito jako znak pro určení stáří. Všechny představované znaky podléhají určité variabilitě. Práce je doplněna šesti kvalitními barevnými fotografiemi.

Přeložil Libor Schröpfer

Meltofte, H., Piersma, T., Boyd, H., McCaffery, B., Ganter, B., Golovnyuk, V.V., Graham, K., Gratto-Trevor, C.L., Morrison, R.I.G., Nol, E., Rösner, H.-U., Schamel, D., Schekkerman, H., Soloviev, M.Y., Tomkovich, P.S., Tracy, D.M., Tulp, I. and Wennerberg, L. 2007. Effects of climate variation on the breeding ecology of Arctic shorebirds. – Meddelelser om Greenland Bioscience 59. *Copenhagen, Danish Polar Center 2007. 48 pp.*

Abstrakt:

Vlivy klimatických změn na hnízdní ekologii arktických bahňáků. V Arktidě hnízdí okolo 50 druhů bahňáků, kteří představují nejvíce charakteristickou část avifauny tundry. Zde předkládáme hodnocení vlivu počasí a klimatu na hnízdní cyklus bahňáků, založené na studiích vedených napříč Arktidou. Podmínky pro hnízdící bahňáky jsou vysoce rozdílné podle druhů, stanovišť a regionů, jak v rámci jednoho, tak mezi kontinenty. Vlivy počasí na hnízdění jsou nejmírnější v jižní Arktidě severní Evropy a nejextrémnější v severní sibiřské Arktidě. Rozhodnutí zda hnízdit či ne, doba po přiletu na hnízdiště, načasování kladení vajec a doba růstu kuřátek jsou nejvíce ovlivňovány každoroční variabilitou počasí. V rozlehlých oblastech Arktidy datum zahájení snůšky velmi vysoce koreluje s táním sněhu v regionech. V letech, kdy rozsáhlé tání sněhu nastává před nebo brzy po přiletu bahňáků, se pro rozhodnutí hnízdit a pro datum zahájení snůšky zdá být určujícím faktorem dostupnost potravy pro kladoucí samici. Jakmile je inkubace zahájena,

dospělí bahňáci se jeví docela odolní ke změnám teploty při opuštění hnízda, které nastává zejména při krutém počasí s novou sněhovou pokrývkou. Potravní podmínky pro kuřátka, faktor vysoce ovlivňovaný počasím, působí na produkci mláďat ve většině regionů. Predace má velmi silný vliv na hnízdní produktivitu v celé Arktidě a Subarktidě. Kolísající stavy lumíků *Dicrostronyx* spp. a *Lemmus* spp. silně ovlivňují intenzitu predace zejména v sibiřské Arktidě. Osud arktických bahňáků je nejistý pod vyprojektovaným budoucím klimatickým scénářem a druhy a populace severní Arktidy se jeví obzvláště v nebezpečí. Zlepšení klimatu může krátkodobě přinést arktickým bahňákům prospěch zlepšením přežívání a produktivity, zatímco dlouhodobě se měnící přirozené prostředí na hnízdištích a v mírných a tropických nehnízdnicích oblastech může dostat bahňáky pod značný tlak a přiblížit je vyhynutí. Jejich poměrně nízká genetická variabilita, která je výsledkem přežití klimatem řízených populačních propadů v minulosti, může ve srovnání s jinými ptačími taxony způsobit také větší ohrožení následkem dopadů člověkem indukovaných klimatických změn.

Přeložil Vojtěch Kubelka

Plné znění v angličtině je ke stažení na stránkách SVOB
www.svobcso.wz.cz.

Fotografická příloha

Vojtěch Kubelka

A na závěr, zde se nachází několik fotografií ze zakládající schůze SVOB konané 20 - 21.10.2007 na terénní stanici Blatec u Dívčic v Jihočeském kraji (viz zápis ze schůze).

Foto 1: večerní schůze (zleva: Pavel Žďárek, Drahomíra Fainová, Hynek Matušík a Miroslav Ešus Šálek).

Foto 2 a 3: ornitologická pozorování v okolí terénní stanice.

